

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL A. M. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2017 m. spalio 4 d. Nr. 242-426

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. M. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. gegužės 22 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjai priklausantis automobilis „Mercedes Benz ML“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*). Pareiškėja kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko automobilio civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, prašydama išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

2017 m. gegužės 23 d. pareiškėja telefonu kreipėsi į draudiką ir nurodė, kad už transporto priemonės „Mercedes Benz“ sugadinimus pageidautų draudimo išmoką gauti pinigine išraiška. Dėl šios priežasties tarp šalių buvo susitarta, kad transporto priemonę pareiškėja apžiūrai pristatys draudiko partneriams – UAB autocentras „Žėrutis“. Draudiko ekspertas, gavęs apgadintos transporto priemonės dokumentus bei sugadinimų nuotraukas, įvertino sugadintos transporto priemonės „Mercedes Benz“ sugadinimus ir 2017 m. gegužės 26 d. telefonu informavo pareiškėją, kad, įvertinus automobilio apžiūros metu užfiksuotus sugadinimus ir jų pobūdį, nustatyta, kad automobilio remontas kainuos 996,30 Eur.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, kreipėsi į A. V. individualią įmonę, prašydama sudaryti transporto priemonės „Mercedes Benz“ vertinimo ataskaitą. 2017 m. birželio 2 d. draudikui pateiktoje A. V. sudarytoje Kilnojamojo turto – kelių transporto priemonės – vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos yra 2 027,51 Eur (su PVM).

Draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, kreipėsi į tris remonto įmones: UAB „Delondas“, UAB autocentras „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“, kad būtų apskaičiuota transporto priemonės „Mercedes Benz“ sugadinimų remonto kaina. UAB „Delondas“ sudarytoje automobilio „Mercedes Benz“ remonto sąmatoje nurodyta, kad remontas kainuos 1 096,66 Eur, UAB autocentras „Žėrutis“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje buvo nurodytos 970,97 Eur automobilio remonto išlaidos, o UAB „Autobroliai“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 935,15 Eur.

Draudikas pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjai išmokėti 1 000,93 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. gegužės 22 d. įvykio padarytą žalą. Kadangi draudikui nebuvo pateikti dokumentai, patvirtinantys faktinę transporto priemonės remonto kainą, o įvardytos remonto įmonės nustatė remonto kainą pagal savo įkainius ir pateikė pasiūlymus suremontuoti transporto priemonę, draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal pateiktą trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį. Draudikas taip pat akcentavo ir tai, kad draudimo išmokos dydis gali būti perskaičiuotas, jei remontuojant transporto priemonę bus

pastebėta papildomų defektų.

Pareiškėja nesutiko su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, todėl kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitą, ir atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punkte nurodyta, kad draudimo išmoka gali būti apskaičiuojama pagal nukentėjusio trečiojo asmens realiai patirtas dėl eismo įvykio sugadintos transporto priemonės remonto išlaidas arba teoriniu skaičiavimų būdu. Draudiko teigimu, tuo atveju, kai nukentėjęs trečiasis asmuo automobilio neremontuoja, draudimo išmoka yra apskaičiuojama, įvertinus būtinas automobilio remonto išlaidas be PVM. Taisyklėse nustatyta, kad būtinos automobilio remonto išlaidos yra apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, atitinkančius technologijos lydį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Draudikas pabrėžė, kad Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nustatyti nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį, vadovaudamasis įmonių, turinčių teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktais turto remonto išlaidų skaičiavimais. Draudikas teigė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 13 punkto nuostatomis, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias automobilių remonto įmones, kad būtų pateikti transporto priemonės „Mercedes Benz“ remonto išlaidų skaičiavimai pagal tų remonto įmonių nustatytus darbų ir detalių įkainius. Draudiko teigimu, remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, buvo apskaičiuota 1 000,93 Eur vidutinė automobilio „Mercedes Benz“ remonto kaina, t. y. buvo priimtas sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį.

Draudikas mano, kad pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita realiai patirtų išlaidų nepagrindžia, todėl laikytina, kad tai, kad nuostolis turi būti apskaičiuotas būtent pagal Vertinimo ataskaitą, šiuo atveju nėra įrodytas. Draudiko teigimu, jis savo apskaičiuotą draudimo išmokos dydį grindžia oficialiai Lietuvoje veikiančių ir nemažą darbo patirtį turinčių remonto įmonių sudarytomis sąmatomis, o tai atitinka teisės aktų nuostatas, kad draudikas yra įpareigotas atlyginti būtinąsias nukentėjusio asmens išlaidas, apskaičiuotas pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius.

Draudiko sprendimą nesivadovauti Vertinimo ataskaita grindžia ir tuo, kad „objektyviausias žalos dydžio įvertinimas yra galimas tik tuomet, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo, t. y. apgadinto automobilio savininkas, yra suinteresuotas atlikti transporto priemonės remontą, o ne gauti kompensaciją už padarytus apgadinimus pinigine išraiška. Tokiu atveju nukentėjusiam trečiajam asmeniui nepatiriant papildomų išlaidų, susijusių su žalos įvertinimu, yra atlyginama su remonto paslaugas suteikiančia įmone suderinus remonto darbų sąmatą pagal išrašytą faktinį remonto darbų atlikimą patvirtinančią PVM sąskaitą – faktūrą. Būtent dėl šios priežasties, draudikas gali pagrįstai teigti, kad apskaičiuotas draudimo išmokos dydis yra pakankamas nuostoliams, patirtiems dėl transporto priemonės apgadinimo, kompensuoti. Tuo tarpu nepriklausomo vertintojo ataskaitoje nurodytas nuostolio dydis yra hipotetinis, nepagrįstas dokumentais, kurie patvirtintų, kad transporto priemonės remonto kaštai yra būtent tokie, kokie nurodyti pateiktoje ataskaitoje.“

Be to, draudikas nurodė ir tai, kad nesutinka atlyginti pareiškėjai nepriklausomų turto vertintojo samdymo išlaidų, o savo nesutikimą grindžia tuo, kad faktiniu automobilio remontu pareiškėja nebuvo suinteresuota nuo žalos administravimo pradžios, o į nepriklausomą turto vertintoją kreipėsi neinformuodama draudiko apie tai, kad nesutinka su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka. Pareiškėja nebendradarbiavo ir neieškojo konstruktyvaus sprendimo dėl žalos dydžio, o ir pats draudikas, išmokėdamas draudimo išmoką, nesivadovavo pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita. Atsižvelgdamas į nurodytas faktines aplinkybes, draudikas teigia, kad pareiškėja vengė civiliniais santykiais saistomų šalių sąžiningumo ir bendradarbiavimo principų, o sprendimą kreiptis į nepriklausomus turto vertintojus priėmė laisva valia ir neverčiama, todėl

šios išlaidos negali būti įvardijamos kaip būtinos.

Įvertinus visa tai, kas buvo išdėstyta, draudiko įsitikinimu, žalos administravimas vyko pagal teisės aktų reikalavimus, nuostolio dydis apskaičiuotas sąžiningai ir yra pakankamas, kad pareiškėjos automobilis būtų atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį. Dėl šių priežasčių, draudiko nuomone, pareiškėjos reikalavimas nepagrįstas ir negali būti tenkinamas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, (toliau – Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio metu transporto priemonei „Mercedes Benz“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, ir reikalavimo atlyginti turto vertinimo samdymo išlaidas pagrįstumo.

Dėl draudiko nustatytos draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio transporto priemonei „Mercedes Benz“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir

savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja, remdamasi A. V. individualios įmonės sudarytos Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Mercedes Benz“ 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas, siekdamas nuginkčyti turto vertinimo ataskaitą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Delondas“, UAB autocentras „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto išlaidas.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Mercedes Benz“ remonto išlaidos sudaro 2 027,51 Eur (su PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Delondas“ nurodė, jog transporto priemonę suremontuotų už 1 096,66 Eur (be PVM); UAB autocentras „Žėrutis“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 970,97 Eur (be PVM), o UAB „Autobroliai“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 935,15 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjos reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Nagrinėjamu atveju draudiko pateiktos UAB „Delondas“, UAB autocentras „Žėrutis“ ir UAB „Autobroliai“ sudarytos transporto priemonės „Mercedes Benz“ remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2017 m. gegužės 22 d. įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo nustatytas automobilio remonto išlaidų dydis skiriasi du kartus nuo remonto įmonių atlikto automobilio remonto išlaidų skaičiavimo. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „Mercedes Benz“ remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnio straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidų dydį apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko 2017 m. gegužės 26 d. pareiškėjai nurodytos 996,30 Eur transporto priemonės „Mercedes Benz“ atkūrimo išlaidos ir remonto įmonių nustatytos automobilio remonto išlaidos buvo apskaičiuotos nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Draudiko ir remonto įmonių skaičiavimai buvo atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos 14 punktu, kuriame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo sąnaudų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Atkreiptinas dėmesys, kad draudiko nustatytas 996,30 Eur nuostolio dydis buvo pagrįstas objektyviais įrodymais (remonto įmonių sudarytomis transporto priemonės remonto sąmatomis), patvirtinančiais, kad už draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką pareiškėjos automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Be to, pažymėtina, kad draudiko nustatytos 996,30 Eur transporto priemonės „Mercedes Benz“ remonto išlaidos buvo pakoreguotos pagal remonto įmonių

nustatytų automobilio remonto išlaidų vidurkį; žala dėl sugadintos transporto priemonės įvertinta 1 000,93 Eur. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatytu prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas 1 000,93 Eur žalos dydis atitinka teisės aktuose įtvirtintas tikslios žalos nustatymo taisykles.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo pagal remonto įmonių sudarytose transporto priemonės „Mercedes Benz“ remonto sąmatose nurodytą automobilio atkūrimo išlaidų vidurkį draudiko apskaičiuotos žalos atitikties Taisyklių 15 punkto nuostatomis ir tikslios žalos nustatymo sąlygoms (CK 6.251 straipsnis). Nagrinėjamu atveju pareiškėja, siekdama nuginčyti draudiko apskaičiuotą 1 000,93 Eur draudimo išmoką, iš esmės tik teigė, kad draudimo išmokos nustatymas pagal remonto įmonių nurodytas transporto priemonės remonto išlaidas yra nepagrįstas, tačiau nepateikė jokių įrodymų (Vertinimo ataskaita, kaip minėta, neatitinka ekonomiškumo principo), leidžiančių suabejoti remonto įmonių sudarytose automobilio remonto sąmatose nurodyta dėl 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio automobiliui padarytų sugadinimų remonto darbų apimtimi, sugadintų detalių remonto technologija, pobūdžiu ir kt. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjos teiginiai dėl remonto įmonių sudarytų automobilio remonto sąmatų pagrindu draudiko atlikto žalos dydžio nustatymo nepagrįstumo nėra patvirtinti objektyviais įrodymais.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal remonto įmonių nustatytų automobilio remonto išlaidų vidurkį atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisykles, nėra pagrindo pareiškėjos reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjai pateikus įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jai priklausančios transporto priemonės iki 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio buvusios būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjos nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Vertinant pareiškėjos reikalavimą atlyginti jos patirtas 150,00 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas (šias išlaidas pagrindžia A. V. išrašytas „kasos pajamų orderio kvitas“), pažymėtina, kad, vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

Pažymėtina, kad TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, tačiau šiame straipsnyje nėra nurodyta, kad asmuo neturi teisės reikalauti nuostolių atlyginimo, jeigu paaiškėja, kad draudikas netinkamai įvykdė savo prievolės ir dėl to nukentėjęs trečiasis asmuo turėjo papildomų (įrodinėjimo) išlaidų. Manytina, kad minėta teisės norma reiškia, kad nukentėjęs trečiasis asmuo, abejojantis dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio, turi teisę bet kada savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į turto vertintoją, tačiau draudikas neprivalo atlyginti kiekvieno nukentėjusio trečiojo asmens, norinčio patikrinti draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžio pagrįstumą, turėtų išlaidų. Tokiu būdu įstatymų leidėjas užtikrino, kad nukentėję tretieji asmenys kreiptųsi į turto vertintoją tik turėdami pagrįstą abejonių dėl draudimo išmokos apskaičiavimo. Jeigu, atlikus turto vertinimą, paaiškėja, kad draudiko nustatytas draudimo išmokos dydis turi būti perskaiciuotas, nukentėjęs asmuo turi teisę

reikalauti atlyginti jo turėtas išlaidas bendra teisės aktuose nustatyta nuostolių atlyginimo tvarka.

Remiantis bendrosiomis civilinę atsakomybę reglamentuojančiomis teisės normomis, pažymėtina, kad asmuo, padaręs žalą, turi ją atlyginti (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.245, 6.256, 6.263 ir kiti straipsniai). CK 6.249 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad, be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su žalos įvertinimu.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, vadovaudamasis draudiko eksperto atliktos transporto priemonės „Mercedes Benz“ 2017 m. gegužės 22 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų apžiūros duomenimis, apskaičiavo 996,30 Eur žalą dėl transporto priemonės sugadinimo. Pareiškėja su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją, prieš tai nepateikusi draudikui pretenzijos dėl galbūt neteisingai nustatyto žalos dydžio ir nesulaukusi galutinio oficialaus draudiko sprendimo dėl draudimo išmokos dydžio. Lietuvos bankas neturi duomenų, kad pareiškėja, kilus ginčui dėl žalos dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavusi su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendusi nesutarimą. Be to, būtina įvertinti ir aplinkybę, kad draudikas nustatė 996,30 Eur pirminį žalos dydį, o gavęs remonto įmonių, į kurias kreipėsi pareiškėjai pateikus Vertinimo ataskaitą, sudarytas automobilio remonto sąmatas, labai nežymiai pakoregavo nustatytos žalos dydį – apskaičiavo 1 000,93 Eur draudimo išmoką. Dėl šios priežasties darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotai pirminei draudimo išmokai iš esmės neturėjo įtakos pareiškėjos pateikta Vertinimo ataskaita, o tai suponuoja išvadą, kad draudiko apskaičiuotos 996,30 Eur automobilio remonto išlaidos buvo nustatytos pagal vidutinius remonto įkainius, atitinkančius technologijos lygį (15 punktas). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjai nebuvo būtina kreiptis į nepriklausomus turto vertintojus.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl pareiškėjos reikalavimo atlyginti turto vertintojo samdymo išlaidas pagrįstumo, darytina išvada, kad pareiškėjos patirtos išlaidos neatitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002, įtvirtintų nuostolių, kaip nukentėjusiojo asmens padarytų išlaidų, požymių, t. y., jos nebuvo priverstinės ir būtinos. Todėl, remiantis Lietuvos banko nustatytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad draudikui nekyla pareiga atlyginti pareiškėjos patirtų nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos A. M. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas